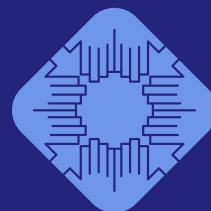

حقوق کارگران در ایران

دوماهنامه ۱۴

مرداد - شهریور ۱۳۹۹ / اوت - سپتامبر ۲۰۲۰

فهرست مطالب

۳	مقدمه
۴	اوت و سپتامبر ۲۰۲۰: آنچه گذشت
۵	سفره کارگران آب رفته است
۷	دارو پیدا نمی‌شود
۸	موج بیکاری ادامه دارد
۹	تداوم اعتراضات کارگری
۱۱	بازنشستگان: حقوق ما را به دلار حساب کنید
۱۳	اعتصاب کارگران هفت تپه و هپکو
۱۶	اعتصاب فراگیر کارگران قراردادی صنعت نفت
۱۷	سرکوب فعالیت‌های کارگری
۱۹	جان جعفر عظیم زاده در خطر است
۲۱	بیش از ۴ میلیون دانش‌آموز در خطر محرومیت از تحصیل
۲۳	کودکان کار: روایت‌های هولناک از شاهین‌شهر
۲۴	«برای طناب دارشان دنبال گردن می‌گردند»
۲۵	کولبران: آنان که بار مرگ خود را به دوش می‌کشند
۲۶	اتوبوس کارگران در جاده مرگ

مقدمه

این چهاردهمین خبرنامه کارگری زمانه است که هر دو ماه یک بار منتشر می‌شود.

تمرکز خبرنامه کارگری بر روی این نکات عمده است: امنیت و سلامت در محل کار، انواع تبعیض در حوزه کارگری، مسائل مربوط به کار زنان، کودکان کار، بیکاری، تعویق و یا عدم پرداخت دستمزدها، و نیز موضوع سازماندهی و اعتراضات کارگری.

زمانه به شکل پیگیر اخبار کارگری در ایران را گزارش می‌کند. این دو ماهنامه‌ها نظر دارند که یک «تصویر بزرگ» از موضوع حقوق کارگران ایران ارائه کنند. گزارش پیش‌رو رخدادهای و روندهایی را در محدوده تقریبی مرداد و شهریور ۱۳۹۹ / اوت و سپتامبر ۲۰۲۰ در برمی‌گیرد. خبرنامه مدعی پوشش کامل همه رخدادهای نیست.

ما در اول ماه هر سال یک خبرنامه سالانه هم منتشر می‌کنیم که در آن موضوعات عمده در حوزه کارگری در یک بازه یک ساله بررسی می‌شوند. در اول ماه مه امسال [خبرنامه سالانه شماره ۲](#) منتشر شد. خبرنامه ویژه مربوط به مسائل و مبارزات صنفی معلمان را نیز می‌توانید از [صفحه حقوق کارگران](#) زمانه دریافت کنید.

اوت و سپتامبر ۲۰۲۰: آنچه گذشت

در دو ماهی که گذشت، فقر و بیکاری گسترش یافت، اعتراضات کارگری هم.

اعتصاب فراگیر کارگران پیمانی بخش نفت و انرژی را درنوردید، و کارگران هفت‌تپه و هپکو همچون ماه‌های گذشته در اعتراض به خصوصی‌سازی دست از کار کشیدند.

حباب بازار بورس تهران نیز که اخیراً با حمایت و دخالت دولت رونق گرفته بود، سرانجام ترکید، و در ۱۶ اوت با ریزش ۸۹ هزار واحدی، سقوطی تاریخی را تجربه کرد.^۱ سقوط بازار بورس تا ماه سپتامبر ادامه یافت، تا در جریان این طلوع ناپایدار و افول زودرس، اندوخته‌ها و امیدهای بسیاری از خانواده‌ها در ایران به تاراج برود.

ایالات متحده آمریکا پس از ناکامی در تصویب پیش‌نویس تمدید تحریم‌های تسلیحاتی ایران، در تب و تاب فعال کردن مکانیسم ماشه یا بازگشت خودبه‌خودی تحریم‌ها، مندرج در توافقنامه برجام، است، آنهم درحالی که پیشتر از این توافقنامه خارج شده است.

همزمان در داروخانه‌های ایران به دلیل تحریم‌های آمریکا، انسولین قلمی کمیاب شده است.

در دوماهی که گذشت، معلمان بارها جلوی مجلس شورای اسلامی تجمع کردند. نمایندگان مجلس اما در رویای تغییر نظام ریاستی به پارلمانی اند، و همزمان با طرح بازتعریف معنای «رجل سیاسی» می‌کوشند مسیر نظامیان را به سمت خیابان پاستور بکشایند و هموار کنند.

مصطفی صالحی و نوید افکاری هم سرانجام بی‌اعتنا به خواست و اراده عمومی اعدام شدند. مأموران امنیتی جعفر عظیم‌زاده را پس از مثبت شدن تست کرونای او در فرایندی که شبیه به «آدم‌ربایی» بود از زندان اوین به سلولی انفرادی در زندان رجایی‌شهر بردند.

کرونا همچنان پایه‌پای گسترش فقر می‌تازد و جان می‌گیرد. ایرج حریرچی، معاون کل وزارت بهداشت ایران گفته که دیگر تفکیک‌بندی رنگی کرونایی معنایی ندارد: «نارنجی و زرد نداریم، کل کشور در وضعیت قرمز قرار دارد.»^۲

در ابتدای ماه سپتامبر، قیمت کره و تخم‌مرغ سربه‌فلک کشید تا نیمرو به یک غذایی اشرافی بدل شود. بازنشستگان بیمه تامین اجتماعی می‌گویند که حقوق‌مان را به دلار حساب کنید. طعنه‌ای در کار نیست. این احتمالاً خواست قلبی اغلب مزدبگیران در ایران است.

۱ [برنا](#)، ۱۶ اوت ۲۰۲۰

۲ [انتخاب](#)، ۱۸ سپتامبر ۲۰۲۰

سفره کارگران آب رفته است

سقوط ارزش پول ملی، تورم، تحریم، موج بیکاری در اثر شیوع ویروس کرونا و مشکلات ریشه‌ای و ساختاری اقتصادی دست به دست هم داده‌اند و خانواده‌های ایرانی را در گرداب یک بحران معیشتی فرو برده‌اند.

بازنشستگان تامین اجتماعی در کرمانشاه در اعتراض به وضعیت معیشتی‌شان در خیابان سفره خالی پهن کردند. ۱۵ ژوئیه ۲۰۲۰

در نیمه نخست ماه سپتامبر، کره در ظرف دو روز ۹۰ درصد گران شد. قیمت تخم مرغ در عرض یک هفته، با افزایش بی‌سابقه ۸۵ درصدی از شانه‌ای ۲۰ هزار تومان به شانه‌ای ۳۸ هزار تومان رسیده است.^۳ برای مهار افزایش قیمت، دولت وارد عمل شد و قیمت هر شانه تخم مرغ را ۲۶ هزار تومان اعلام کرد، به عبارت دیگر، رسماً ۶ هزار تومان تخم مرغ را در مقایسه با ماه اوت گران کرد.^۴

افزایش قیمت اقلام خوراکی براساس داده‌های مرکز آمار در یک بازه دو ساله:

قیمت در مرداد ۱۳۹۷	قیمت در مرداد ۱۳۹۹	
۱۶۷۰ تومان	۴۰۰۰ تومان	سیب زمینی (یک کیلو)
۴۶۰۶ تومان	۱۰۷۱۹ تومان	قند (یک کیلو)
۸۰۷۲ تومان	۱۸۱۳۳ تومان	برنج وارداتی (یک کیلو)
۹۸۹۴ تومان	۱۷۹۵۳ تومان	مرغ (یک کیلو)
۱۳۲۳۴ تومان	۲۶۸۲۷ تومان	پنیر (یک کیلو)
۴۶۷۰۵ تومان	۸۷۲۲۴ تومان	گوشت گوساله (یک کیلو)

۳ رادیو زمانه، ۱۵ سپتامبر ۲۰۲۰

۴ رادیو زمانه، ۱۸ سپتامبر ۲۰۲۰

به گفته تیرنگ نیستانی، مدیر گروه تحقیقات تغذیه‌ای انستیتو تحقیقات تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور، ۲۲ هزار خانوار ایرانی مصرف پروتئینی جانوری شامل گوشت‌های قرمز و سفید را به دلیل هزینه بالا، بسیار محدود کرده و یا به طور کلی از سفره خود حذف کرده‌اند.^۵

براساس نظرسنجی‌ای که مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا) در مردادماه در مورد سبد غذایی ایرانی‌ها انجام داده، ۸ درصد از خانوارهای ایرانی طی یک سال گذشته «گوشت قرمز» مصرف نکرده‌اند.^۶

به همین ترتیب، بر اساس گزارش بانک مرکزی ایران در مردادماه سال جاری نرخ اجاره‌بها در تهران نسبت به ماه مشابه سال گذشته ۲۷,۴ درصد افزایش یافته است. این آمار در مورد کل مناطق شهری ۳۰,۶ درصد افزایش را نشان می‌دهد.^۷ این رقم در گزارش‌های غیررسمی به طرز معناداری بیشتر است.

کمیته مزد شورای عالی کار، در تازه‌ترین محاسبات خودش (در ماه سپتامبر) مبلغ سبد معیشت را بدون در نظر گرفتن مسکن و بهداشت و درمان ۶ میلیون و ۲۴۹ هزار تومان برآورد کرده است؛ ۲,۴ برابر حداقل دستمزد با تمام مزایای جانبی آن. در صورت افزودن هزینه بهداشت و درمان که به اذعان وزارت بهداشت و درمان سهم آن در سبد خانوار افزایش یافته، سبد معیشت به ۶ میلیون و ۴۳۴ هزار تومان افزایش پیدا می‌کند و شکافش با دستمزد به ۳ میلیون و ۸۲۳ هزار تومان می‌رسد.^۸

نهادهای حکومتی از اعلام دقیق جمعیت زیر خط فقر خودداری می‌کنند اما بر پایه گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی تا دهک هشتم درآمدی برای تأمین هزینه زندگی با مشکل روبرو هستند. مسعود خوانساری، رئیس اتاق بازرگانی تهران، در اواخر ماه ژوئیه گفت که ۶ دهک درآمدی پایین جامعه زیر خط فقر قرار دارند، یعنی جمعیتی در حدود ۵۶ میلیون نفر.^۹

برای تأمین معاش مردم، دولت وعده توزیع بسته‌های حمایتی و کاهش تورم را داده است، وعده‌هایی که یا عملی نمی‌شوند یا در میانه اجرا متوقف می‌شوند.

۵	زمانه، ۶ سپتامبر ۲۰۲۰
۶	ایسپا، ۲ اوت ۲۰۲۰
۷	رادیو زمانه، ۴ سپتامبر ۲۰۲۰
۸	ایلنا، ۸ سپتامبر ۲۰۲۰
۹	زمانه، ۳ اوت ۲۰۲۰

دارو پیدا نمی‌شود

در کنار کمبود امکانات پزشکی برای بیماران کووید ۱۹، نظام درمانی ایران با کمبود اقلام دارویی دیگر هم دست به گریبان است. تحریم‌های آمریکا تأمین و انتقال ارز برای واردات دارو را دشوار و حتی ناممکن کرده است. مسئولان وزارت بهداشت و درمان کمبود برخی اقلام دارویی را تأیید می‌کنند. حیدر محمدی، مدیرکل داروی سازمان غذا و دارو ۱۳ سپتامبر گفت که کمبود دارو به خاطر نبودن ارز است.^{۱۰} نرخ دلار در دو ماه گذشته پیوسته افزایش یافته و به نزدیکی ۲۸ هزار تومان رسیده است. برخلاف وعده مسئولان دولتی مبنی بر تأمین ارز به نرخ ۴۲۰۰ تومان برای واردات دارو، تاجران دارو می‌گویند که هنوز ارز مورد نیاز آنها برای واردات تأمین نشده است.

به صورت مشخص بیماران دیابتی^{۱۱}، بیماران پیوند کلیه و ام‌پی‌اس بیش از دیگران با کمبود دارو روبرو هستند. انسولین قلمی در داروخانه‌های ایران کمیاب است و پزشکان نسخه مشابه داخلی آن را توصیه می‌کنند. بیماران پیوند کلیه که با کم‌یابی قرص «سلسپت» روبرو هستند^{۱۲}، مجبورند داروهای مشابه تولید داخل را استفاده کنند. بیماران خاص از جمله بیماران ام‌پی‌اس هم همین وضعیت را دارند. گروهی از این بیماران ۱۶ سپتامبر مقابل ساختمان سازمان غذا و دارو تجمع کردند.^{۱۳}

اعتصاب کارگران شرکت فولاد جهان‌آرا ارونند در خرمشهر، ۱۳ اوت

در چنین شرایطی، و در آستانه فصل سرما که با شیوع آنفولانزا همراه خواهد شد، وزارت بهداشت و درمان هنوز نتوانسته «به اندازه کافی» واکسن آنفولانزا وارد کند.^{۱۴} مقام‌های ارشد حکومتی ایران تحریم‌های آمریکا را عامل اصلی کمبود دارو می‌دانند.

همشهری آنلاین، ۱۳ سپتامبر ۲۰۲۰	۱۰
رادیو زمانه، ۲۵ ژوئیه ۲۰۲۰	۱۱
رادیو زمانه، ۲ اوت ۲۰۲۰	۱۲
انجمن بیماری‌های نادر ایران، ۱۶ سپتامبر ۲۰۲۰	۱۳
رادیو زمانه، ۶ سپتامبر ۲۰۲۰	۱۴

موج بیکاری ادامه دارد

موج بیکاری پس از شیوع ویروس کرونا هنوز فرونشسته است. روند ورشکستگی و تعطیلی کسب و کارها - در سالی که رهبر ایران آن را سال «رونق تولید» نام نهاده - ادامه دارد و در کارگاه‌های کوچک، کارفرمایان کرونا را بهانه اخراج کارگران قرار داده‌اند.

بنا به داده‌های مرکز آمار، از جمعیت شاغل کشور در بهار امسال نسبت به بهار سال گذشته ۳,۷ درصد کاسته شده و در این مدت چیزی در حدود یک میلیون و نیم شغل از دست رفته است.^{۱۵} آمار دقیقی از نرخ بیکاری از بهار تا ابتدای پاییز وجود ندارد. اما به گفته یزدان سیف، معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت (۱۷ سپتامبر)، یک میلیون و ۷۰۰ هزار نفر از کسانی که کار خود را از دست داده‌اند برای دریافت بیمه بیکاری ثبت‌نام کرده‌اند.^{۱۶} تنها در استان فارس، تعداد مشمولان مقرری بیمه بیکاری پس از شیوع کرونا، ۵ برابر افزایش یافته است. به گفته عباس قاسمی رئیس کانون شوراهای اسلامی کار استان بوشهر، از اسفند ۹۸ تا شهریور ۹۹، در این استان ۹ هزار نفر شغل خود را از دست داده و مشمول دریافت حق بیمه بیکاری شده‌اند.^{۱۷}

بر اساس پیش‌بینی مرکز پژوهش‌های مجلس، در اثر شیوع کرونا، ۲,۹ تا ۶,۴ میلیون نفر از جمعیت شاغلان کشور کاسته خواهد شد. و مبنای برآورد معاونت اقتصادی وزارت رفاه، چیزی در حدود ۴,۸ شغل از بحران کرونا آسیب خواهند دید که این رقم معادل ۲۰,۳ درصد از اشتغال کل کشور است.^{۱۸}

آمار واقعی بیکاران اما بزرگ‌تر از ارقام رسمی اعلام‌شده است. چرا که بسیاری از کسانی که در ایران شاغل شمرده می‌شوند در مشاغل پاره‌وقت و یا دوره‌های کارورزی با دستمزد بسیار کمتر از حداقل دستمزد مصوب مشغول به کار هستند. دستفروشان و کارگران روزمرد نیز که بیش از همه وضعیت کار و معیشت‌شان متأثر از شرایط کرونا بوده، در این آمارها به حساب نمی‌آیند.

براساس آمارهای رسمی، نرخ اشتغال زنان نزدیک به یک پنجم مردان و نرخ بیکاری در جمعیت زنان فعال تقریباً دو برابر مردان است. این رقم برای زنان تحصیل‌کرده در مقایسه با مردان تحصیل‌کرده افزایش می‌یابد. و در این میان، نرخ بیکاری زنان در مناطق شهری بیش از دو برابر نرخ بیکاری زنان در نقاط روستایی است.

برخی از تجمع‌های کارگری در اعتراض به اخراج و بیکاری در ماه‌های اوت و سپتامبر ۲۰۲۰:

- تجمع کارگران سیمان لوشان
- تجمع کارگران کارخانه کنتورسازی ایران واقع در قزوین
- تجمع کارکنان دفاتر سهام عدالت
- تجمع کارگران اخراجی راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای قزوین
- تجمع کارگران صابون‌سازی خرمشهر
- تجمع کارگران اخراجی شهرداری امیدیه
- تجمع کارگران اخراجی کارخانه برفات استان چهارمحال و بختیاری

۱۵ [ایلنا](#)، ۱۳ ژوئیه ۲۰۲۰

۱۶ [تسنیم](#)، ۱۷ سپتامبر ۲۰۲۰

۱۷ [ایلنا](#)، ۱۷ سپتامبر ۲۰۲۰

۱۸ [خبرگزاری مهر](#)، ۱۶ اوت ۲۰۲۰

تداوم اعتراضات کارگری

موج اعتراضات کارگری که از نیمه دوم اردیبهشت آغاز شد و در نیمه تابستان اوج گرفت، همچنان ادامه دارد. در دو ماه گذشته، مربیان نهضت سوادآموزی، معلمان پیش‌دبستانی، معلمان قراردادی، معلمان مدارس غیرانتفاعی در چند نوبت به طور جداگانه مقابل مجلس تجمع کردند. مهم‌ترین خواسته آنها امنیت شغلی است. معلمان خرید خدمت برای اعتراض مقابل ادارات آموزش و پرورش رفتند، و معلمان مأمور در مدارس خارج از کشور نیز در اعتراض به حقوق پرداخت‌نشده مقابل دیوان عدالت اداری تجمع کردند.

اعتراض پرستاران مشهد در برابر استانداری خراسان رضوی، ۱۳ اوت ۲۰۲۰

اعتراضات پرستاران مشهد ادامه دارد و کارگران پیمانی راه‌آهن در کرج و تهران و خراسان نیز در چند نوبت دست از کار کشیدند و اعتصاب کردند.

سرانه پرستار در ایران ۱٫۵ نفر به ازای هر هزار نفر است. و همزمان با شیوع ویروس کرونا، بیمارستان‌ها از کمبود پرستار رنج می‌برند. راه‌حل وزارت بهداشت و درمان برای جبران کمبود نیروی انسانی از سال ۱۳۹۲ به بعد، استخدام قراردادی پرستاران به واسطه شرکت‌های پیمانکاری بوده است. برون‌سپاری خدمات درمانی و موقتی‌سازی قرارداد کاری پرستاران، موجب ناامنی شغلی، بی‌ثباتی معیشتی و روانی نیروهای کار در بخش بهداشت و درمان شده و درعین حال، سلامت شهروندان را تابع حساب و کتاب و سودجویی شرکت‌های پیمانکاری کرده است. به گفته محمد شریفی‌مقدم، دبیرکل خانه پرستار ایران، در حال حاضر حدود ۳۰ درصد کادر درمان و بهداشت کشور را نیروهای شرکتی تشکیل می‌دهند.^{۱۹}

در کوت عبدالله، لالی، سریش آباد، بناب، سراوان، میرجاوه، بروجرد، لوشان، لوداب، ایرانشهر، ماهشهر، یاسوج، خرمشهر، آبادان و... کارگران شهرداری مقابل ساختمان شهرداری‌ها و فرمانداری‌ها جمع شدند تا اعتراض خود نسبت به عدم پرداخت حقوق عقب‌افتاده و عدم امنیت شغلی را به گوش مسئولین برسانند.

نانوایان استان یزد و گوجه‌داران کرمانشاه در اعتراض به عدم افزایش قیمت نان و گوجه متناسب با نرخ تورم، مقابل استانداری‌های یزد و کرمانشاه تجمع کردند.

رانندگان اتوبوس شهری کرمانشاه، کارگران شرکت فولاد جهان‌آرا ارونند در خرمشهر، پرسنل حمل و نقل شرکت هواپیمایی هما و کارگران شرکت کشت و صنعت کارون از جمله کارگرانی بودند که اخبار اعتصاب و اعتراض آنها در دو ماه اخیر منتشر شد.

بازنشستگان: حقوق ما را به دلار حساب کنید

۲۳ اوت، کارگران بازنشسته شرکت صنایع مخابراتی راه دور شیراز مقابل استانداری فارس تجمع کردند. پس از ۱۳ سال، هنوز مطالبات مزدی ۱۳۰۰ کارگر بازنشسته مخابرات راه دور شیراز پرداخت نشده است.^{۲۰}

۷ سپتامبر، شماری از بازنشستگان شرکت نفت مقابل ساختمان شرکت نفت در تهران تجمع اعتراضی به پا کردند.^{۲۱}

اعتصاب کارگران مجتمع صنعتی نیشکر هفت تپه

۱۵ اوت، ۵ و ۱۵ سپتامبر نیز بازنشستگان تامین اجتماعی در شهرهای مختلف (تهران، اصفهان، ارومیه، نیشابور، اراک، کرج، رشت، ساری و مشهد) در اعتراض به وضعیت معیشتی خود مقابل ساختمان‌های این سازمان تجمع کردند.

محور اصلی اعتراض بازنشستگان در سالهای اخیر عدم اختصاص اعتبار کافی برای اجرای قانون همسان‌سازی حقوق بازنشستگان بوده است.

بر اساس ماده ۹۶ قانون تامین اجتماعی، این سازمان مکلف به افزایش مستمری بازنشستگان متناسب با افزایش‌های هزینه زندگی است. برنامه‌های پنجم و ششم توسعه نیز دولت را موظف به همسان‌سازی حقوق بازنشستگان با شاغلان کرده‌اند.

۲۰ [ایلنا](#)، ۴ سپتامبر ۲۰۲۰
۲۱ [زمانه](#)، ۷ سپتامبر ۲۰۲۰

در ماه ژوئیه و با تأخیری چهارماهه، دریافتی بازنشستگان کارگری براساس حداقل دستمزد مصوب شورای عالی کار، ۲۶ درصد افزایش یافت. و مقامات سازمان تامین اجتماعی پس از تسویه ۳۲ هزار میلیارد تومان بدهی دولت به سازمان اجتماعی از طریق واگذاری سهام، از اجرای طرح همسان‌سازی خبر دادند.

افزایش ۲۶ درصدی مستمری اما نقطه پایان اعتراضات بازنشستگان نبود، چرا که این افزایش هیچ تناسبی با نرخ تورم و سبد معیشت خانوار کارگری ندارد.

بازنشستگان اهواز در تجمع ۱۵ سپتامبر خود نوشته‌ای درست داشتند با این مضمون که حقوق ما را به دلار حساب کنید. به گفته علی راستگو، رئیس هیئت مدیره کانون بازنشستگان تامین اجتماعی استان فارس، ۷۰ درصد بازنشستگان ایران زیر خط فقر زندگی می‌کنند.^{۳۲}

اعتصاب کارگران هفت تپه و هیکو

اکارگران مجتمع صنعتی نیشکر هفت تپه از ۱۵ ژوئن ۲۰۲۰ دست به اعتصاب زدند، و حالا این اعتصاب در آستانه ۱۰۰ روزگی است.

مهم‌ترین خواسته‌های کارگران معترض از این قرار است:

- پرداخت فوری حقوق‌های معوقه و تمدید دفترچه بیمه
- بازگشت به کار فوری کارگران اخراج شده
- بازداشت فوری امید اسدیگی، مدیرعامل متهم به فساد ارزی
- لغو خصوصی‌سازی و خلع ید مدیران کنونی
- بازگرداندن ثروت‌های اختلاس شده به کارگران

۸ اوت، عبدالنبی موسوی فرد، امام جمعه اهواز به محل تجمع کارگران رفت و به صراحت گفت که مدیریت هفت تپه باید به «نهادهای توانمندی نظیر بنیاد مستضعفان، ستاد اجرایی فرمان حضرت امام یا سپاه» سپرده شود.^{۲۳}

شرکت کشت و صنعت نیشکر هفت تپه

آغاز به کار رسمی از ۱۳۴۰

۱۲ اوت، نمایندگان کارگران معترض با نمایندگان عضو کمیسیون اصل ۹۰ دیدار کردند. نمایندگان مجلس به کارگران وعده داده‌اند که ظرف یک هفته برخی از مطالبات آنها همچون تمدید دفترچه بیمه کارگران، پرداخت حقوق معوق، بازگشت به کار کارگران اخراجی و خلع ید بخش خصوصی را پیگیری کنند و نتیجه آن را به اطلاع کارگران برسانند.

روابط عمومی مجتمع نیشکر هفت‌تپه در بیانیه‌ای، ضمن دعوت از کارگران به بازگشت به کار، اعلام کرد که دو ماه حقوق معوق کارگران در ۱۷ اوت پرداخت شده است.^{۲۴} کارگران علاوه بر پافشاری بر دیگر خواسته‌های خود همچون لغو خصوصی‌سازی و برکناری مدیران کنونی، در مورد نحوه محاسبه حقوق نیز در زمان اعتراض با کارفرما اختلاف دارند. خبرگزاری رسمی ایلنا، در گزارشی به تاریخ ۱۴ سپتامبر نوشت که دولت مخالف خلع ید از مالکان کنونی این مجتمع است.^{۲۵}

مجتمع نیشکر هفت‌تپه از قدیمی‌ترین کارخانه‌های تولید شکر در ایران است. این مجتمع در آذرماه ۱۳۴۰ با بیش از ۲۰۰ هکتار سطح زیرکشت و تولید ۱۲ هزار و ۶۰۰ تن شکر آغاز به کار کرد. در سال ۱۳۹۴، هفت‌تپه به بخش خصوصی واگذار شد. همچنان اعتصاب بخشی از کارگران این شرکت ادامه دارد.

در حالی که لغو خصوصی‌سازی محور اصلی اعتراضات کارگری در بسیاری از واحدهای تولید در ایران است، مقامات ایران همچنان بر پی‌گیری و شتاب روند واگذاری‌ها تأکید دارند. ۲ سپتامبر، علیرضا آوایی، وزیر دادگستری ایران، با تأکید بر اینکه «خصوصی‌سازی از ضرورت‌های اجتناب‌ناپذیر نظام و اقتصاد ما است»، گفت که «مسیر خصوصی‌سازی خوب پیش می‌رود»، و باید «شتاب» بیشتری بگیرد.^{۲۶} در دو ماه گذشته، علاوه بر کارگران مجتمع نیشکر هفت‌تپه، کارگران کارخانه پارس آمپول ساوه، کارگران نیروگاه رامین اهواز و کارگران کارخانه هیپکو اراک نیز در اعتراض به خصوصی‌سازی اعتصاب کردند.

۲۴	ایلنا ، ۲۱ اوت ۲۰۲۰
۲۵	ایلنا ، ۱۴ سپتامبر ۲۰۲۰
۲۶	ایرنا ، ۲ سپتامبر ۲۰۲۰

کارگران شرکت هیپکو اراک دستکم به مدت دو هفته در ماه اوت در اعتراض به عدم پرداخت مطالبات معوق، خصوصی سازی و کاهش تولید در اعتصاب بودند.

هیپکو نخستین بار سال ۲۰۰۶ به بخش خصوصی واگذار شد. سه سال بعد در پی بحران تولید و اعتراض و اعتصاب کارگران از مالکان خصوصی خلع ید شد. برای بار دوم، این شرکت در ابتدای سال ۲۰۱۷ به بخش خصوصی واگذار شد. بحران اما با خصوصی سازی مجدد تشدید شد. تولید هیپکو در حال حاضر به کمتر از ۱۰ درصد رسیده است؛ و نیمی از کارگران در مرخصی و در انتظار رونق تولید و بازگشت به کار هستند.

اعتصاب فراگیر کارگران قراردادی صنعت نفت

فراگیرترین اعتصاب کارگری در دو ماه گذشته در بخش انرژی رخ داد، اعتصابات که روز اول ماه اوت با کارگرانی پیمانی نفت و پتروشیمی، اکثراً در جنوب کشور، شروع شد و در ادامه کارگران نیروگاههای برق نیز به آن پیوستند.

دامنه این اعتصابات تا ۵۰ پالایشگاه و نیروگاه در ۱۰ استان کشور گسترش یافت. و بیش از ده هزار کارگر پیمانی بخش انرژی در اعتراض به عدم امنیت شغلی، دستمزد پایین، تعویق پرداخت حقوق، نبود شرایط ایمن و سالم کار، خوابگاههای نامناسب دست از کار کشیدند.

در هفدهمین روز اعتصاب (۱۷ اوت)، بیژن نامدار زنگنه، وزیر نفت، با بیان اینکه اعتراضات در برخی نقاط به «پیمانکاران دسته دوم» مربوط بودند و «ربطی به نفت نداشتند»، سعی کرد از دولت رفع مسئولیت کند.^{۲۷}

با تداوم اعتصابات، در برخی از پالایشگاهها حقوق معوق کارگران پرداخت شد و در برخی دیگر، میزان حقوق کارگران افزایش یافت. هنوز اعتراضات در برخی از مراکز انرژی ادامه دارد.

از میانه دهه هفتاد شمسی در راستای اجرای سیاستهای تعدیل ساختاری اقتصاد، وزارت نفت برخی از فعالیتهای و پروژههای نفتی خود را در چهار شرکت زیر مجموعه این وزارت یعنی شرکت ملی نفت، شرکت ملی گاز، شرکت ملی صنایع پتروشیمی و شرکت ملی پالایش و پخش فراوردههای نفتی به پیمانکاران خصوصی سپرد. برآورد می شود در حال حاضر ۷۰ درصد کارگران صنعت نفت طرف قراردادهای شرکت های پیمانی هستند.^{۲۸}

۲۷ [ایلنا](#)، ۱۷ اوت ۲۰۲۰

۲۸ [رادیو زمانه](#)، ۵ اوت ۲۰۲۰

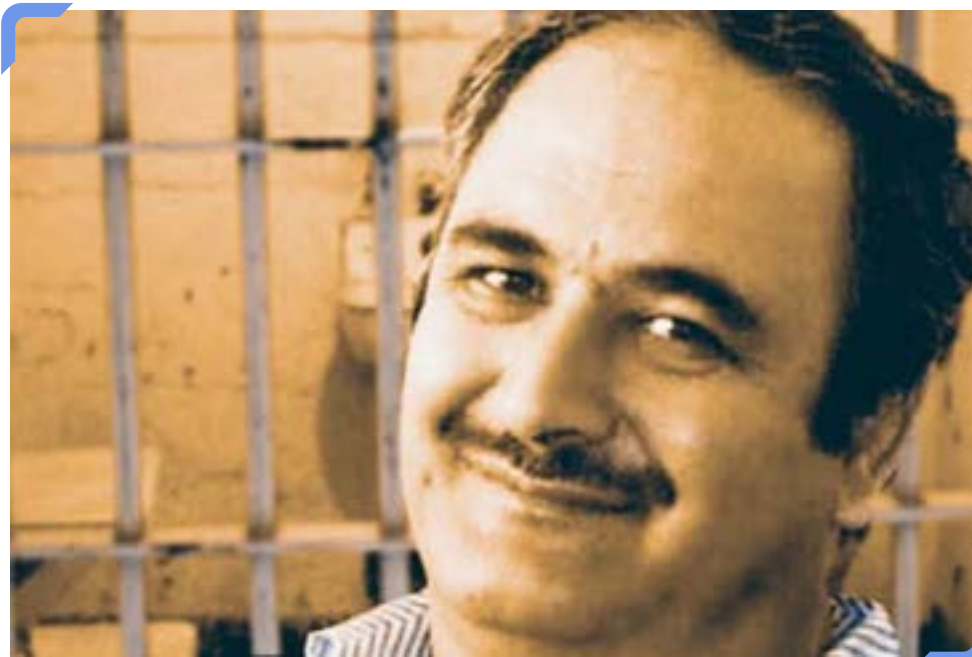

سرکوب فعالیت‌های کارگری

جمهوری اسلامی ایران فعالیت‌های سندیکاها را مستقل کارگری را تحمل نمی‌کند، از به رسمیت شناختن حق اعتصاب و اعتراض سر باز می‌زند، و اعتراض‌های کارگران را با خشونت سرکوب می‌کند.

نیروهای انتظامی در دو ماه گذشته در چند نوبت به تجمعات صنفی کارگری حمله کردند، از آن جمله به تجمع ۲۵ اوت کارگران اعتصابی مجتمع صنعتی نیشکر هفت‌تپه مقابل فرمانداری شوش^{۲۹} و تجمع ۷ سپتامبر کارگزاران مخابرات روستایی در جلوی مجلس.^{۳۰}

۲۱ اوت، کیوان صمیمی، فعال سیاسی و مدنی، برای تحمل سه سال حبس به زندان احضار شد. نیروهای امنیتی او را در جریان تجمع اعتراضی روز کارگر مقابل مجلس در ۱ مه ۲۰۱۹ دستگیر کردند. ۱۷ ژوئن ۲۰۱۹، صمیمی با قید وثیقه از زندان آزاد شد، اما حدود یک سال، شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب او را غیابی به شش سال حبس تعزیری محکوم کرد. پس از اعتراض به رای دادگاه، در ۱۸ مه ۲۰۲۰ ۲۹ جلسه دادگاه با حضور خود او برگزار شد، و در این جلسه، او به اتهام «اجتماع و تبانی» به سه سال حبس محکوم شد.

۱۳ سپتامبر پنجمین سال‌مرگ شاهرخ زمانی، فعال صنفی کارگری بود که جان خود را پشت میله‌های زندان رجایی‌شهر کرج دست داد. مسئولان زندان علت مرگ او را «سکته مغزی» اعلام کردند.

۱۲ سپتامبر، نیروهای امنیتی دو کارگر معترض کنتورسازی ایران واقع در قزوین را در جریان تجمع اعتراضی کارگران این کارخانه تعطیل‌شده دستگیر کردند.^{۳۱} این دو کارگر با سپردن تعهد آزاد شدند. در ماه سپتامبر همچنین، دادگاه انقلاب تهران سجاد شکری، فعال کارگری، را به اتهام «اجتماع و تبانی علیه امنیت ملی» و «تبلیغ علیه نظام» به چهار سال حبس تعزیری محکوم کرد. بهانه صدور این حکم مشارکت او در تجمع اعتراضی روز جهانی کارگر مقابل مجلس (سال ۹۸) بوده است.^{۳۲}

۲۹ رادیو زمانه، ۲۵ اوت ۲۰۲۰

۳۰ رادیو زمانه، ۷ سپتامبر ۲۰۲۰

۳۱ زمانه، ۱۳ سپتامبر ۲۰۲۰

۳۲ هرازا، ۱۴ سپتامبر ۲۰۲۰

پیش‌تر، در ۶ اوت، نیروهای امنیتی اطلاعات سپاه شکاری را بازداشت کرده بودند. او در حال حاضر در بند عمومی زندان اوین محبوس است.

همزمان با آغاز سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰، محمد حبیبی (از اعضای هیئت مدیره و مسئول تشکیلات کانون صنفی معلمان ایران)، اسماعیل عبدی (دبیر کانون صنفی معلمان ایران)، یاسر امینی آذر (از اعضای کانون صنفی معلمان مهاباد)، محمدعلی زحمتکش، (فعال صنفی معلمان در شیراز) و هاشم خواستار (عضو هیئت مدیره کانون صنفی معلمان مشهد) به دلیل فعالیت‌های صنفی در دفاع از حقوق معلمان و یک نظام آموزشی عادلانه و برابر در زندان به سر می‌برند. ناهید فتحعلیان و زینب هم‌رنگ سیدبیگلو دو معلم بازنشسته نیز در زندان محبوس‌اند.

جان جعفر عظیم زاده در خطر است

جعفر عظیم‌زاده، فعال کارگری، دبیر هیئت مدیره اتحادیه آزاد کارگران ایران و از هماهنگ‌کنندگان طومار ۴۰ هزار نفری کارگران برای افزایش حداقل مزد است. او به دلیل فعالیت‌های صنفی کارگری در آوریل ۲۰۱۵ در شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب در تهران به اتهام «اجتماع و تبانی علیه امنیت کشور» و «تبلیغ علیه نظام» به شش سال زندان و دو سال محرومیت از عضویت در احزاب، گروه‌های سیاسی و فعالیت مجازی، رسانه‌ها و مطبوعات محکوم شد. عظیم‌زاده از ۲۹ ژانویه ۲۰۱۹ برای اجرای حکم شش سال حبس خود بازداشت و روانه زندان اوین شد. در ماه ژوئن ۲۰۲۰، و در شرایطی که مطابق بخشنامه ۱۸ مارس ۲۰۲۰ قوه قضائیه عظیم‌زاده مشمول «عفو رهبری» و آزادی می‌شد، به خاطر پرونده دیگری به اتهام «تبلیغ علیه نظام» به ۱۳ ماه زندان محکوم شد.^{۳۳} شعبه ۳۶ دادگاه تجدیدنظر استان تهران در ماه اوت، این حکم جدید را عیناً تأیید کرد.

جعفر عظیم‌زاده

- ۲۶ ژوئیه ۲۰۲۰: دو زندانی یکی صبح و دیگری بعدازظهر به جعفر عظیم‌زاده حمله کردند و او را مورد ضرب و شتم قرار دارند. بعدتر، یکی از ضاربان، عظیم‌زاده را در حضور مأمور زندان به قتل تهدید کرد.^{۳۴} در اوین، زندانیان سیاسی در کنار زندانیان جرایم خطرناک بدون رعایت اصل تفکیک زندانیان بر مبنای جرم نگهداری می‌شوند. فعالان صنفی کارگری از احتمال سازمان‌یافته بودن این حملات ابراز نگرانی کردند و هشدار دادند که جان جعفر عظیم‌زاده در خطر است.
- ۹ اوت ۲۰۲۰: تست کرونای جعفر عظیم‌زاده به همراه ۱۱ زندانی محبوس در زندان اوین مثبت اعلام شد. تست بیماری کووید-۱۹ به شکل تصادفی از ۱۷ زندانی گرفته شده بود.^{۳۵}
- ۱۶ اوت ۲۰۲۰: پزشک زندان، حال جسمانی جعفر عظیم‌زاده را اورژانسی تشخیص داد و

۳۳ [هرانا](#)، ۸ ژوئن ۲۰۲۰

۳۴ [اتحادیه آزاد کارگران](#)، ۲۶ ژوئیه ۲۰۲۰

۳۵ [هرانا](#)، ۹ اوت ۲۰۲۰

دستور اعزام فوری او را به بیمارستان صادر کرد. مأموران امنیتی اما عظیمزاده را به جای بیمارستان طالقانی به زندان رجایی‌شهر کرج و به سلول انفرادی منتقل کردند.^{۳۶} اتحادیه آزاد کارگران ایران با انتشار بیانیه‌ای انتقال پنهانی و غیرقانونی این زندانی سیاسی به زندان رجایی‌شهر کرج را «آدم‌ربایی» و «پروژه‌ای برنامه‌ریزی‌شده» از سوی نهادهای امنیتی توصیف کرد.^{۳۷} متعاقب این اتفاق، جعفر عظیمزاده دست به اعتصاب غذا زد.

• ۳ سپتامبر ۲۰۲۰: ۵۰۰ فعال مدنی، اجتماعی و صنفی و اعضای خانواده‌های زندانیان و جان‌باختگان ایرانی در بیانیه‌ای مشترک نسبت به خطر جانی برای جعفر عظیمزاده، فعال کارگری زندانی هشدار دادند و خواهان انتقال هرچه سریع‌تر دبیر زندانی هیئت مدیره اتحادیه آزاد کارگران به بیمارستان برای درمان و آزادی او شدند.^{۳۸}

• ۵ سپتامبر ۲۰۲۰: جعفر عظیمزاده پس از انتقال به بند عمومی زندان رجایی‌شهر، پس از ۲۱ روز به اعتصاب غذای خود پایان داد.^{۳۹}

---

۳۶ زمانه، ۱۹ اوت ۲۰۲۰
۳۷ اتحاد کارگران آزاد، ۱۹ اوت ۲۰۲۰
۳۸ زمانه، ۳ سپتامبر ۲۰۲۰
۳۹ اتحادیه آزاد کارگران، ۶ سپتامبر ۲۰۲۰

بیش از ۴ میلیون دانش‌آموز در خطر محرومیت از تحصیل

۱۵ شهریورماه ۱۳۹۹، علی‌رغم نگرانی‌ها و هشدارهای کرونایی، حسن روحانی، رئیس‌جمهور ایران، زنگ آغاز سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ را به صدا درآورد، البته این بار به صورت ویدئویی و غیرحضوری. تراکم بالای کلاس‌های درسی که تهویه مناسب ندارند، کمبود لوازم بهداشتی برای پیشگیری، آشفته‌گی مدیریتی، پروتکل‌های مبهم، ناقص و بعضاً متناقض، هزینه بالا و سرعت پایین اینترنت، و عدم دسترسی برابر به امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در نقاطی که کلاس‌ها به شکل مجازی برگزار می‌شود از جمله چالش‌های اصلی نظام آموزشی در آستانه سال تحصیلی جدید است.

نظر به همین مشکلات، کانون صنفی معلمان تهران در بیانیه‌ای تصمیم به بازگشایی مدارس را «زود هنگام و عجولانه» دانست و ضمن انتقاد از «ساختار آشفته» وزارت آموزش و پرورش نسبت به فقدان زیرساخت‌ها و امکانات لازم برای رعایت استانداردهای سلامتی و بهداشتی در مدارس ابراز نگرانی کرد.^{۴۰}

منصور بهرامی، رئیس انجمن پزشکان کودکان ایران نیز در نامه‌ای خطاب به سعید نمکی، وزیر بهداشت هشدار داده که «در صورت همه‌گیری کودکان با بازگشایی مدارس (...) تخت‌های مراقبت ویژه کودکان به اندازه کافی در کشور موجود نیست».^{۴۱}

طرح حمید نیکخواه به مناسبات بازگشایی مدارس در سایه کرونا

زنگ آغاز مدارس در شرایطی به صدا درآمده است که به گفته رضوان حکیم زاده، معاون آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش، ۴ میلیون و ۷۱۸ هزار نفر از دانش‌آموزان به دلیل عدم دسترسی به تبلت و گوشی نتوانسته‌اند عضو «شاد»، شبکه مجازی آموزش دانش‌آموزی بشوند و بیم آن می‌رود که از تحصیل باز بمانند.^{۴۲}

۴۰ [اخبار روز](#)، ۵ سپتامبر ۲۰۲۰

۴۱ [همشهری آنلاین](#)، ۱۵ سپتامبر ۲۰۲۰

۴۲ [ایبنا](#)، ۴ اوت ۲۰۲۰

بنا به آمارهای رسمی، ۱۴۱ هزار کودک در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۹۹ ایران، از تحصیل باز مانده بودند. نظر به شیوع کرونا و تشدید بحران معیشتی، پیش‌بینی می‌شود این رقم در سال تحصیلی جدید جهش بزرگی داشته باشد.

کودکان کار: روایت‌های هولناک از شاهین‌شهر

خبر هولناک بود، خبری که در روزهای ابتدایی ماه اوت در رسانه‌های اجتماعی منتشر شد: مسئولان اداره بهزیستی شاهین‌شهر ۱۰ کودک کار را از خیابان «جمع‌آوری» و در زیرزمین این اداره حبس کرده‌اند. مسئولان اداره بهزیستی شاهین‌شهر این خبر را تکذیب کردند، مدیرکل بهزیستی استان اصفهان اما خیلی زود خبر برخورد و برکناری متخلفان را داد.^{۴۳}

۱۱ سپتامبر، جسد ۴ کودک کار در یک کانال آب کشاورزی پیدا شد. هر ۴ کودک از مهاجران افغانستانی در ایران هستند.^{۴۴} بنا به گفته مرضیه فرشاد، مدیر کل بهزیستی استان اصفهان، کودکان غرق‌شده همان کودکانی نیستند که در زیرزمین بهزیستی حبس شده بودند. در این مورد اطلاعات کافی از سوی مقامات بهزیستی منتشر نشده است.

به نقل از حبیب‌الله مسعودی فرید، معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی، با شیوع کرونا پذیرش کودکان کار در مراکز این سازمان کاهش پیدا کرده است. به گفته او در سال ۹۸، ۱۲ هزار کودک در این مراکز حضور داشتند.^{۴۵}

این در حالی است که کودکان کار به دلیل نوع کار تحمیلی (از جمله زباله‌گردی)، سوءتغذیه، عدم دسترسی به امکانات بهداشتی و سرپناه مناسب بیش از دیگران در معرض ابتلا به کرونا هستند.

همزمان، سازمان‌های مردم‌نهاد حمایت از کودکان تحت فشار امنیتی قرار دارند و بعضاً تعطیل شده‌اند. «جمعیت دفاع از کودکان کار و خیابان» در تهران در اوایل اردیبهشت ماه ۱۳۹۶ از سوی «پلیس اطلاعات و امنیت ناجا» تعطیل شد. در اواخر ماه ژوئن امسال نیز دفتر جمعیت امام علی، که یک سازمان خیریه غیردولتی با بیش از ده هزار عضو است، پلمپ شد و موسس و دو مدیر جمعیت امام علی بازداشت شدند.

در حالی که آمارهای غیررسمی حکایت از وجود پنج تا هفت میلیون کودک کار در ایران دارد، مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در اواخر خرداد ماه ۱۳۹۸ تعداد کودکان کار در ایران را در حدود ۵۰۰ هزار نفر اعلام کرده است. بیشتر این کودکان مهاجران افغانستانی هستند. مقامات ایران طی ۳۵ سال گذشته از نزدیک به ۳۰ طرح گوناگون برای ساماندهی کودکان کار رونمایی کرده‌اند که تقریباً تمام آنان به شکست انجامیده است.

ماده ۷۹ قانون کار ایران، کار کودکان زیر ۱۵ سال را منع کرده است و بنا به ماده ۸۴ همین قانون، کارهای سخت و زیان‌آور برای کودکان زیر ۱۸ سال ممنوع است.

۴۳ [ایلنا](#)، ۵ سپتامبر ۲۰۲۰

۴۴ [اخبار روز](#)، ۱۴ سپتامبر ۲۰۲۰

۴۵ [ایلنا](#)، ۷ ژوئیه ۲۰۲۰

«برای طناب دارشان دنبال گردن می‌گردند»^{۴۶}

سحرگاه ۵ اوت ۲۰۲۰، مصطفی صالحی از بازداشت‌شدگان اعتراضات معیشتی دی ماه ۹۶ در اصفهان اعدام شد، در حالی که چند روز پیش از آن در اعتراض به تأیید حکم اعدام سه نفر از بازداشت‌شدگان اعتراضات آبان ۹۸، امیرحسین مرادی، سعید تمجیدی و محمد رجبی، کارزاری که علیه مجازات اعدام شکل گرفت #اعدام_نکنید به طرزی گسترده فضای مجازی فارسی را درنوردیده و بازتاب جهانی پیدا کرده بود.

سازمان عفو بین‌الملل ضمن محکوم کردن اجرای حکم اعدام مصطفی صالحی اعلام کرد نگرانی‌هایی جدی در خصوص دادرسی ناعادلانه از جمله شکنجه و سایر بدرفتاری‌ها و محرومیت از دسترسی به وکیل انتخابی در مرحله تحقیقات وجود داشته است.

۳۸ روز پس از اعدام مصطفی صالحی، ماشین اعدام جمهوری اسلامی بار دیگر به کار افتاد و در ۱۲ سپتامبر ۲۰۲۰، جان نوید افکاری، کشتی‌گیر جوان و از معترضان تظاهرات اقتصادی و معیشتی مرداد ۹۷ در شیراز را گرفت، بی‌اعتنا به کارزار گسترده و جهانی‌ای که در مخالفت با اعدام او شکل گرفته بود. سازمان عفو بین‌الملل، کارشناسان ارشد حقوق بشر سازمان ملل، اتحادیه اروپا و شماری از شخصیت‌های سیاسی جهان از جمله رئیس‌جمهور آمریکا، کاندیدای دموکرات انتخابات ریاست جمهوری آمریکا و وزرای خارجه چند کشور اروپایی به اعدام نوید افکاری واکنش نشان داده و آن را محکوم کردند.

نوید افکاری

^{۴۶} برگرفته از یکی از پیام‌های صوتی نوید افکاری قبل از اعدام از درون زندان عادل آباد شیراز

کولبران: آنان که بار مرگ خود را به دوش می‌کشند

۳۰ ژوئیه ۲۰۲۰ یک کولبر جوان به نام وزیر محمدی در مناطق مرزی نوسود در استان کرمانشاه، هدف شلیک مستقیم نیروهای نظامی جمهوری اسلامی قرار گرفت. متعاقب آن کارزاری در فضای مجازی با هشتگ #کولبر_نکشید شکل گرفت. در شامگاه ۲ اوت، این هشتگ بارها توئیٹ و به تریند اول ایران بدل شد.

روند شلیک نیروهای انتظامی به کولبران اما متوقف نشد.

به گزارش سازمان حقوق بشری ههنگاو، تنها در ماه اوت ۵ کولبر در مرز کردنشین ایران کشته و ۲۶ کولبر زخمی شدند که ۲۲ مورد آن (۴ کشته و ۱۸ زخمی) در اثر شلیک مستقیم نیروهای انتظامی بوده است.^{۴۷}

در ۳۱ اوت، سه کولبر جوان به نام‌های زانکو احمدی ۲۷ ساله، زانست حسن‌نژاد ۲۵ ساله و سروش مکاری ۲۰ ساله در منطقه «باژار» نزدیک به شهرستان سردشت با تیراندازی نیروهای مرزبانی کشته شدند.^{۴۸}

در ۶ سپتامبر نیز، یک کولبر ۱۴ ساله به نام مانی هاشمی اهل پاوه در استان کرمانشاه از ترس بازداشت توسط مأموران از ارتفاعات مرزی نوسود سقوط کرد و دچار جراحات‌های عمیق شد.^{۴۹}

علاوه بر شلیک مستقیم مأموران مرزبانی، سقوط از بلندی، سرمازدگی و انفجار مین سالانه جان صدها کولبر را در مناطق کردنشین غرب ایران، استان‌های آذربایجان غربی، کردستان، کرمانشاه و ایلام، می‌گیرد.

مرزبانان و نیروهای انتظامی و امنیتی درحالی به کولبران شلیک می‌کنند که طبق ماده ۳۵ قانون گذرنامه، هر ایرانی‌ای که از نقاط غیرمجاز وارد کشور شده یا از کشور خارج شود، به یک تا سه ماه حبس تأدیبی محکوم خواهد شد و در صورتی که بدون داشتن گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه از نقاط غیرمجاز وارد یا خارج شده باشد، به حداکثر مجازات مندرج در ماده ۳۴ این قانون، یعنی دو تا شش ماه یا پرداخت غرامت از یک هزار ریال تا ده هزار ریال یا به هر دو مجازات، محکوم می‌شود. مجازات «قاچاق» کالا نیز مطابق ماده ۱۸ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز نیز صرفاً جریمه نقدی است.

مقامات جمهوری اسلامی در سال‌های گذشته بارها از ارائه طرح‌هایی برای حل مشکل کولبران و یا کمک به آنان خبر داده‌اند، از آن جمله طرح ساماندهی و متمرکز کردن کولبران در بازارچه‌های رسمی مرزی و ایجاد معابر قانونی که هیچ کدام در عمل محقق نشده‌اند.

آمار دقیقی از تعداد کولبران در دست نیست. حسن علوی، نماینده مردم سنندج در مجلس، در تابستان ۹۸ شمار کولبران را تنها در استان کردستان بیش از ۱۰۰ هزار نفر تخمین زد. کارشناسان مستقل، کولبری در مناطق کردنشین ایران را به طور کلی نتیجه توسعه‌نیافتگی این مناطق و سیاست‌های تبعیض‌آمیز حکومت ایران در این نقاط می‌دانند. آمار رسمی نرخ بیکاری در این مناطق بالاتر از میانگین نرخ بیکاری در کشور است.

ههنگاو، ۳۱ اوت ۲۰۲۰ ۴۷

رادیو زمانه، ۶ سپتامبر ۲۰۲۰ ۴۸

ههنگاو، ۹ سپتامبر ۲۰۲۰ ۴۹

اتوبوس کارگران در جاده مرگ

بنا به گزارش سازمان پزشکی قانونی، در پنج ماهه نخست سال جاری ۷۵۹ نفر در حوادث کار جان خود را از دست دادند، این رقم در مقایسه با مدت مشابه سال قبل که آمار متوفیات حوادث ناشی از کار ۷۲۹ نفر بود، حاکی از افزایش ۴,۱ درصدی است.^{۵۰} ۴۰ درصد تلفات حوادث کار به دلیل سقوط از بلندی است.

۶ سپتامبر، ریزش معدن زغال‌سنگ در هجدک کرمان جان چهار کارگر را گرفت.^{۵۱}

۷ سپتامبر، برق جان کارگر ۱۹ ساله را در ایلام گرفت.^{۵۲}

۹ سپتامبر، یک کارگر ۱۸ ساله در یک تعمیرگاه خودرو در روستای نیسانه بخش نوسود شهرستان جان خود را از دست داد.^{۵۳}

۱۱ سپتامبر، یک کارگر ۴۸ ساله در رشت بر اثر برق‌گرفتنی جان باخت و یک کارگر ۲۸ ساله حین کار در یک کارخانه شهرک صنعتی فولاد لنجان به‌درون کوره ذوب ریخته‌گری سقوط کرد و جان داد.^{۵۴}

۱۶ سپتامبر، دو کارگر جان خود را در جریان انجام یک عملیات ساختمانی در مجتمع برف آبعلی از دست دادند و دو کارگر دیگر نیز مصدوم شدند.^{۵۵}

اینها تنها بخشی از حوادث کار منجر به مرگ، مندرج در رسانه‌های دولتی ایران در یک بازه ۱۰ روزه در سپتامبر ۲۰۲۰ است.

در ماه اوت، خبر تکراری حادثه برای اتوبوس کارگران بود.

۳ اوت، مینی‌بوس حامل کارگران فصلی در محور فرعی روستای تاتار سفلی شهرستان رامیان در استان گلستان^{۵۶} و ۱۰ اوت، اتوبوس حامل کارگران معدن شرکت گهرزمین در محور سیرجان به شیراز واژگون شد.^{۵۷}

پیش‌تر در ماه ژوئن، تصادف اتوبوس حامل کارگران شرکت ایران خودرو در جاده نیشابور-مشهد منجر به مرگ یک نفر و مصدومیت ۳۴ نفر دیگر شده بود.^{۵۸}

بر اساس آمار سازمان پزشکی قانونی مازندران، طی سه ماهه نخست سال ۱۳۹۹، ۳۲ نفر در حوادث ناشی از کار جان خود را در این استان از دست دادند که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۲۸ درصد افزایش مرگ ناشی از حوادث کار را نشان می‌دهد.^{۵۹} در استان آذربایجان شرقی نیز، به گفته علی صفائی فرد مدیرکل پزشکی قانونی این استان، ۳۴ نفر طی چهار ماه اول سال بر اثر حوادث ناشی

سازمان پزشکی قانونی کشور، ۲۰ سپتامبر ۲۰۲۰	۵۰
زمانه، ۶ سپتامبر ۲۰۲۰	۵۱
خبرگزاری مهر، ۷ سپتامبر ۲۰۲۰	۵۲
ایلنا، ۹ سپتامبر ۲۰۲۰	۵۳
ایلنا، ۱۱ سپتامبر ۲۰۲۰	۵۴
فارس، ۱۶ سپتامبر ۲۰۲۰	۵۵
ایلنا، ۳ اوت ۲۰۲۰	۵۶
ایسنا، ۱۱ اوت ۲۰۲۰	۵۷
ایلنا، ۲۴ ژوئن ۲۰۲۰	۵۸
ایسنا، ۳ اوت ۲۰۲۰	۵۹

از کار در استان جان خود را از دست دادند. این آمار در مدت مشابه سال گذشته ۲۱ نفر بود.^{۶۰}

آمارهای رسمی مربوط به حوادث کار در ایران صرفاً کارگران مشمول قانون کار و تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی را دربرمی‌گیرند. حال آن که بیشترین قربانیان حوادث کار، کارگران روزمزد و فاقد بیمه‌های اجتماعی‌اند.

مطابق با ماده ۱۴۸ قانون کار ایران، کارفرمایان موظفاند کارگران خود را بر اساس قانون تأمین اجتماعی بیمه کنند. و برحسب ماده ۹۵ این قانون، مسئولیت اجرای قوانین و رعایت بهداشت و موازین فنی به طور کلی بر عهده کارفرماست. کارفرما بنا به ماده ۹۱ همین سند قانونی، ملزم به تهیه وسایل و امکانات لازم برای تأمین حفاظت و سلامت و بهداشت کارگران، آموزش به کارگران و نظارت بر رعایت مقررات ایمنی و بهداشتی است. وظیفه نظارت برای اجرای صحیح قانون کار و رعایت ضوابط حفاظت فنی و ایمنی، بنا به ماده ۹۶ قانون کار به عهده اداره کل بازرسی وزارت کار و امور اجتماعی است.

گزارش پیشین

[گزارش ۱۳](#)

[گزارش ۱۲](#)

لینک سایر گزارش‌ها

[گزارش ۱۱](#)

[گزارش ۱۰](#)

[گزارش ۹](#)

به صفحه ویژه حقوق کارگران در ایران سر بزنید:

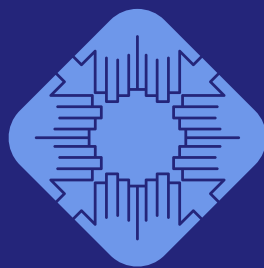
فارسی

<https://www.tribunezamaneh.com/labor>

English

<https://en.radiozamaneh.com/labor/>

نظرات خود را با ما در میان بگذارید. برای گزارش‌های آینده چه پیشنهادهایی دارید؟

حقوق کارگران در ایران
بنیاد رسانه‌ای زمانه